

Farligt avfall skärande/stickande, smittförande, cytostatika, biologiskt

Gäller för: Landstinget i Värmland	Godkänd av: Ingrid Persson	Utarbetad av: Gun Fridh Ann-Mari Gustavsson	Reviderad av: Ann-Mari Gustavsson Tomas Wilhelmsson
Utgåva: 3	Giltighetstid: 2011-01-21 tills vidare		Reviderad: 2011-11-16

Farligt avfall; Skärande, stickande, smittförande

Se Vårdhandboken, avsnitt ”Avfall farligt. Skärande, stickande smittförande”.

Skärande och stickande avfall ska samlas upp i typgodkänd gul behållare (kanylburk) som skyddar mot skär- och stickskadur.

Kanylburk ska vara märkt med gul etikett med vit symbol samt texten ”Farligt avfall. Skärande/Stickande/Smittförande” och ”UN 3291”. (Se bild nästa sida.)

Allt skärande/stickande betraktas som smittförande om det inte har autoklaverats.

Använd provtagningskanyler med säkerhetsskydd för att undvika stickskadur.

Med skärande/stickande avfall avses

- agraffer
- ampiner
- injektionsnålar
- kanyler
- kanyler med skyddshylsa, s.k. säkerhetshållare (kan även läggas i behållare för smittförande avfall)
- knivblad
- lancetter
- rakblad
- skalpeller
- suturnålar
- troakar
- tömda sprutor med fast kanyl
- vingnålar

Skyddshylsa får aldrig sättas tillbaka över kanyl och nål!

Observandum

- **Kanyler med skyddshylsa**, s.k. säkerhetshållare, kan läggas i gul låda för smittförande avfall utrymmesbrist.

Praktisk hantering

- Även om föremålen består till stor del av plast hanteras de som skärande/stickande.
- Skärande/stickande föremål får inte läggas i behållare för smittförande avfall då dessa behållare inte är punktionssäkra. Undantag är större skärande/stickande föremål som inte får plats i kanylburk. Dessa läggs i behållare för smittförande avfall, väl emballerat.
- Avsändaren ska på förpackningen ange vårdinrättning och enhetens namn samt datum.
- Burken ska fyllas till maximalt 2/3 av volymen.
- Skärande/stickande avfall kan förvaras i rumstemperatur tills dess att behållaren är fylld, dock ej längre än 3 år.
- Kanylburkarna hämtas av Transport.

Hantering inom hemsjukvården

- Personal inom hemsjukvården ska ha med sig typgodkänd förpackning för att samla in skärande/stickande, smittförande avfall. En förpackning får användas till flera patienter om den återförs till den ordinarie arbetsplatsen samma dag som den har använts.
- Om förpackningen används till en enstaka patient kan den förvaras hos patienten till dess att den har fyllts enligt instruktion. Sedan ska den återföras till den ordinarie arbetsplatsen.

Farligt avfall; Smittförande

Se Vårdhandboken, avsnitt ”Avfall farligt. Smittförande”.

Smittförande avfall är avfall som bedöms medföra en större smittrisk än hushållsavfall och som kan utgöra en fara för människors hälsa eller säkerhet genom att orsaka infektioner. Smittförande avfall ska samlas i slagtåliga och fuktta gula behållare. Behållare för smittförande avfall ska vara märkt med gul etikett med vit symbol samt texten ”Farligt avfall. Smittförande” och ”UN 3291”.

Med smittförande avfall avses

- allt avfall från patient med hepatit A, E och tuberkulos
- smittförande avfall från patient med samhällsfarlig sjukdom eller annan sjukdom där avfallet kan medföra särskild smittrisk
- **kraftigt** nedblodat/förorenat avfall/kroppsvätskor från patient
- provrör (se nedan) eller annan sjukdom där avfallet kan medföra särskild smittrisk **kraftigt** nedblodat/förorenat avfall/kroppsvätskor från patientsmittförande material från mikrobiologiskt laboratorium
- dränage från t ex buk, sår, pleura
- tömda blodpåsar
- använda blododlingsflaskor
- smittförande material från laboratorium
- kanyl med skyddshylsa s.k. säkerhetshållare (utrymmesbrist)

Blodprovsrör

- Blodprovsrör som innehåller blod, mindre eller större mängd, ska slängas i behållare för smittförande avfall. Om man av praktiska skäl lägger blodprovsrören i en plastdunk, ska denna läggas i ”gula lådan”. Om man använder sig av denna hantering är det viktigt att inte ”lite av varje” hamnar i plastdunken utan den innehåller produkter som behöver skickas som smittförande avfall.

Större skärande/stickande föremål som inte får plats i kanylburk läggs i behållare för smittförande avfall, väl emballerat.

Observandum

- **Kanyler med skyddshylsa** s.k. säkerhetshållare, kan läggas i gul låda för smittförande avfall vid utrymmesbrist.

Praktisk hantering

- Förbandsmaterial, tömda blodpåsar mm ska läggas i plastpåse och knytas ihop innan det läggs i behållaren.
- Avsändaren ska på behållaren ange vårdinrättning och enhetens namn.
- Behållaren ska fyllas till maximalt ca 10 cm från kanten.
- Smittförande avfall får ej läggas i sopsug/transportrör eller komprimeras.
- Smittförande avfall ska hämtas dagligen.
- De enheter som lämnar smittförande avfall direkt till transportör (t ex lab-bil) skall fylla i en godsdeklaration som skall medfölja transporten.
- Smittförande avfall som värmedesinfekterats hanteras som konventionellt (vanligt) avfall.
- Smittförande avfall hämtas av Transport.

Farligt avfall; Cytostatika och läkemedel med bestående toxiskt effekt

Se Vårdhandboken, avsnitt ”Avfall farligt. Cytostatika, cytotoxiska läkemedel”.

Med cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt menas cytostatika, men även andra läkemedel som till exempel antibiotika. Till denna grupp räknas rester av läkemedel och material som blivit förorenat med dessa ämnen.

Avfallet ska samlas i slagtåliga och fukttäta gula behållare.

Behållare för smittförande avfall ska vara märkt med gul etikett med vit symbol samt texten ”Farligt avfall. Cytostatika. (Det kan även stå Läkemedelsavfall)” och ”UN 3249” eller ”UN 1851”.

Avfall som inkluderas:

- Alla tömda läkemedelsampuller och flaskor
- Tömda vaccinbehållare

Avfall efter beredning eller avfall av cytostatika och antibiotika som inkluderas:

- Sprutor
- Överföringskanyler
- Infusionsaggregat
- Underlägg
- Handskar
- Munskydd
- Ärmskydd
- Tvättilappar
- Blöjor med urin samt annat material som kan innehålla cytostatika.

Praktisk hantering:

- Släng avfallet i plastpåse som sedan försluts och placeras i behållaren för farligt avfall cytostatika.
- Skärande/stickande hanteras enligt rutin – ”Farligt avfall. Skärande, stickande, smittförande”.
- Avsändaren ska på behållaren ange vårdinrättning och enhetens namn.
- Behållaren ska fyllas till maximalt ca 10 cm från kanten.
- Cytostatika/läkemedelsavfall får ej läggas i sopsug/transportrör eller komprimeras.
- Cytostatika/läkemedelsavfall hämtas av Transport.

Farligt avfall; Biologiskt avfall

Se Vårdhandboken, avsnitt ”Avfall farligt. Biologiskt avfall”.

Biologiskt avfall medför i normalfallet inga smittrisker utan hanteras separat av etiska skäl. Detta innebär att visst biologiskt avfall som inte kan väcka anstöt hos utomstående kan hanteras som konventionellt avfall.

Biologiskt avfall ska samlas i slagåliga och lufttäta svarta behållare.

Behållare för biologiskt avfall ska vara märkt med gul etikett med svart text ”Biologiskt avfall”.

Svarta behållare för biologiskt avfall tillhandahålls av Transport.

Med biologiskt avfall avses:

- Identifierbara vävnader och organ.
- Kasserade anatomiska preparat t.ex. cytolog- och patologiska preparat.

Praktisk hantering:

- Behållare för biologiskt avfall beställs från Transport.
- Lägg avfallet i svart plastpåse.
- Förvara biologiskt material i kylt utrymme.
- Det kan förvaras i rumstemperatur högst ett dygn.
- Vid förvaring upp till fem dygn ska avfallet förvaras i kyl i högst +8°C. Vid längre förvaring bör det frysas.

Regelverk:

- SOSFS 2005:26: Föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården.
- SFS 2001:1063: Avfallsförordningen.
- Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap: ADR-S – Föreskrifter om transport av farligt gods på väg.
- AFS 2005:5: Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt
- SOSFS 2001:8: Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken.